

De Extrema Unctione.

- Extrema Unctio ita appellatur Quia ultima est, et in vitae extremis fit.
- Definitur Extrema Unctio. *Novae Legis sacramentum a Christo institutum ad conferendam aegroti vita periclitanti salutem animae vel etiam corporis, per olei benedicti unctionem et orationem Sacerdotis.*
- Valide Extremam Unctionem ministrat Quilibet Sacerdos.
- Extrema Unctio tantum licite a Parocho ministratur. Parochus enim in sua Parochia circa forum internum iurisdictionem ordinariam habet, qua, sicut iure proprio, aegrotantes Extrema-Unctione adiuvat.
- Parochus ita dicitur minister ordinarius Extremae Unctionis Ut extra necessitatis eventum nulli fas sit Sacerdotum asbque Parochi licentia hoc Sacramentum ministrare.
- Subiectum Extremae Unctionis Est omnis Christianus aegrotus qui vita periclitatur et peccata commisisse praesumitur, quorum sint hoc Sacramento expiandae reliquiae.
- Ad Extremam Unctionem ministrandam non requiritur extremum periculum, in quo anima in primoribus labiis laboret. Aliter, ut nobis obiurgat impius Calvinus, non infirmos curaremus, sed semimortua corpora, quod faxit Deus, ne unquam contingat.
- Ad Extremae Unctionis Sacramentum conferendum Sufficit periculum, ob quod adeo quis aegrotat, ut in gravi vitae discrimine constitutus esse videatur.
- Sacramentum Extremae Unctionis non est conferendum Capite damnatis, irruentibus in bellum, quia non aegrotant, neque infantibus, perpetuo amentibus, furiosis, qui culpa reatu carent Sacramenti virtute delendo.

De Ordine.

- Quo sensu dicimus ordinem ecclesiasticum, ordinem regularem, etc., ut eos indicemus homines qui Ecclesiae ministerio, vel certae Religioni sunt addicti. Ordo sumitur ad designandum certum hominum coetum.
- Unum ex septem Ecclesiae Sacramentis. Ordo sumitur ad significandum
- Novae Legis Sacramentum a Christo institutum, quo traditur ordinato spiritualis potestas exercendi in Ecclesia certa quaedam munia ex officio.* Ordo acceptus ut Sacramentum est:
- Actus sive caeremonia, qua spiritualis potestas confertur. Ordinatio est
- Plures quoque sunt ordines et praecise septem numerantur. Potestates plures sunt spirituales.
- Ideoque reiterari non potest nisi satis dubia sit eius collatio, quo casu sub conditione repeti debet. Ordinis Sacramentum imprimi characterem.
- Est solus consecratus Episcopus, qui non omnes, sed tantum suos subditos licite promovere potest. Minister ordinarius Sacramenti Ordinis
- Propriis regularibus subditis tonsuram et ordines minores licite conferunt. Abbates Regulares solemniter benedicti.
- Est omnis homo baptizatus, nulla irregularitate praepeditus, mas, non femina, quia non decet feminas in Ecclesia loqui, aut docere. Subiectum Sacramenti Ordinis

De Matrimonio.

- Legitimam viri et mulieris societatem ad filios procreandos institutam et a Christo Sacramenti virtute confirmatam. Matrimonium indicat
- Quasi *matris-munium* vel *munus*, quia prima et praecipua filiorum cura matris est. Dicimus Matrimonium
- Nempe, *contractus*, *Sacramentum*, et *vinculum* inde productum. Tria consideranda sunt in matrimonio.
- Est coniunctio legitima viri et mulieris individuum vitae consuetudinem continens.* Matrimonium uti contractus
- Est matrimonium unius cum una. Monogamia

- Polygamia Qua proprie et specialiter intelligitur matrimonium unius viri cum pluribus feminis.
- Polyandria Est concubitus unius mulieris cum pluribus viris.
- Monogamia ipse Deus Creator instituit. Adamo unam coniugem Evam dedit.
- In mundi primordiis plures possent videri viro copulandae uxores. Hoc est connubium honorabile in omnibus et thoribus immaculatus et casta sobolis procreatio, accurata educatio, sincera coniugum dilectio, constans sobolis amor, pacifica cohabitatio, unitas familiae, et mutuum auxilium in omnibus habetur.
- Polygamiam simultaneam in Sanctis Patriarchis Abraham et Iacob Deus toleravit. Quibus ex divina dispensatione sibi revelata licitum fuit pluries habere uxores simul: ideo ab adulterio excusati fuerunt per propagandae posteritatis providentiam, sed incommoda gravissima polygamiae non potuerunt effugere, S. Scriptura testatur.
- Christus in nova Lege dispensatione sublata ad integram perfectionem Matrimonium revocavit. Christus illud oraculum repetivit: *Relinquet homo patrem et matrem suam et adhaerebit uxori suae et erunt duo in carne una.* Ad rem Tridentinum: *Si quis dixerit licere Christianis plures simul habere uxores et hoc nulla lege divina esse prohibitum, anathema sit.*
- Polygamia successiva est licita. *Mulier alligata est legi, quanto tempore vir eius vivit, quod si dormierit vir eius, liberata est, cui vult nubat.*
- Permissae sunt secundae et ultiores nuptiae. Sed secundo nubentes viri irregulares sunt, et secundo nubentes mulieres nuptialem benedictionem recipere nequeunt. Ratio est, quia in secundo nubentibus, significatio unionis Christi cum Ecclesia sua deficit. Ratio altera est, quia nuptialis benedictio communis non est iteranda, ut non iteratur *benedictio* Ecclesiae vel altaris.
- Secundae nuptiae permissae sunt absolute loquendo statim post mortem coniugis. Nam Romanorum leges de vivus anni expectando luctu, sub infamiae poena, a iuri canonico per auctoritatem Apostoli abrogatae fuerunt.
- Polyandria nunquam fuit permessa, nec potest permitti, Quia omnia iura damnant eam et ipsa natura execratur, nisi Deus inconvenientia impediatur, quae ex his coniunctionibus in sobolis procreandae perniciem proveniunt.

Sacramentum novae Legis a Christo institutum, quo viro et mulieri fidelibus, sibi mutuo legitime per verba de praesenti desponsatis, ad perpetuam habendam vitae consuetudinem et ad alia matrimonialia officia adimplenda, divina gratia confertur.

Matrimonium ut Sacramentum definiri potest:

Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico, in Christo et in Ecclesia, et Tridentinum tamquam fidei dogma matrimonium proponit.

Matrimonium est vere et proprie novae Legis Sacramentum.

Quia non baptizati nullius sunt Sacramenti capaces; et similiter effecit, ut in valido fidelium matrimonio ratio contractus a ratione Sacramenti separari non possit, quod ita esse definierunt SS. Pontifices.

Christus quando matrimonii contractum ad gratiam et dignitatem Sacramenti evexit, hoc pro fidelibus effecit.

Quia contrahentes sunt ministri contractus, et Christus ipsum contractum ad Sacramenti dignitatem evexit. Ante Tridentinum et etiam nunc in iis locis in quibus Concilium non fuit publicatum, matrimonium clandestinum absque Sacerdote a solis contrahentibus celebratum verum matrimonium est, quia ratio contractus a ratione Sacramenti inter fideles non distinguitur.

Contrahentes sunt matrimonii ministri,

Est omnis homo baptizatus modo sit capax consentiendi in nuptias, et nullo dirimente impedimento laboret.

Subiectum matrimonii

Est quod secundum leges Gentium ab infidelibus fuit contractum.

Matrimonium legitimum

Est quod secundum leges Ecclesiae a Christi fidelibus initum sola animarum coniunctione constat.

Matrimonium ratum

Est quod fuit spiritali et corporali unione perfectum.

Matrimonium consummatum.

Illud est, quod inter personas matrimonii capaces legitime fuit contractum.

Matrimonium verum

Est illud, quod a personis matrimonii incapacibus ob aliquod impedimentum latens, publice et saltem unius coniugis bona fide fuit contractum.

Matrimonium putativum

Olim erat illud, cum quis, post contracta cum aliqua sponsalia conditionata, vel pura, eandem cognoverat.

Matrimonium praesumptum,

Quia in Tridentini decreto ad validitatem Matrimonii

Matrimonium praesumptum

non potest subsistere post Tridentini decretum.

Matrimonium conscientiae

In matrimonio conscientiae necessaria est

Quae Tridentinum ad matrimonii validitatem requirit, in matrimonio conscientiae habentur.

Matrimonium conscientiae

Liber in quo matrimonium conscientiae describitur

Ubi ex his coniugis conscientiae, proles nascatur

Pater, vel eo defuncto, mater

Documenta natiuitatis et Baptismi ex matrimonio conscientiae

Secretum matrimonii conscientiae

monii requiritur Parochi et testium praesentia, nisi de locis agatur, in quibus dictum decretum non fuit publicatum.

Est illud quod coram Ecclesia et ad formam Tridentini contrahitur ea lege, ut occultum maneat.

Gravis, urgens et urgentissima causa non a Parocho, sed ab Ordinario probanda, diligens inquisitio super qualitate, gradu et conditione sponsorum, clara probatio status liberi, dispensatio a publicis denunciationibus, specialis Ordinarii commissio data Parocho, vel alteri Sacerdoti assistendi matrimonio privatim, observatio silentii quoad omnes cooperantes, assistentes, inscriptio celebratio matrimoni in libro peculiari in Curia perpetuo asservando.

Nempe Parochus, vel delegatus ab Ordinario, testes, formula praescripta, et vere coram Ecclesia celebratur, licet in secreto fiat ne ulla celebrationis notitia oriatur.

Describitur in peculiari libro quem Ordinarius in sua Curia servat semper clausum, sigillis obsignatum et caute custoditum.

Aperiri non potest absque Ordinarii licentia et iusta causa, ut ad scribendum aliud matrimonium, depromendum documentum, quod nulla alia ratione suppleri queat.

Ea Baptismate regeneranda est in propria parochia, facta vel non facta mentione parentum.

Debet statim Ordinario denunciare prolem a se natam et baptizatam exhibendo documenta comprobantia prolem tali loco et tempore natam et baptizatam, esse vere legitimam et ex vero matrimonio procreatam.

Apposito libro fideliter transcribenda sunt, qui, clausus et sigillis obsignatus in Curia Episcopi asservandus et custodiendus est.

Ob arcani silentii legem qua obstringitur, publicari nequit, nisi ex iusta causa, quae id praecipiat vel suadeat.

Si coniuges prolem susceptam, baptizatam, suppressis parentum nominibus, intra triginta a natiuitate dies Ordinario denunciare neglexerint. Si alteruter ex his coniugibus altero vivente, praesumat et molitur aliud inire matrimonium. Si scandalum oritur in populo a coniugibus occultis procreatum, qui se publice tractare audent maritali affectu, uti coniuges, cum a populo haberi nequeant nisi tanquam concubinari. Si filiis ex hoc matrimonio genitis obveniat haereditas, vel pingue legatum, quod legilimitatis conditionem requirat.

Est illud, quod a viro nobili post mortem primae uxoris pariter nobilis, cum uxore inferioris conditionis ea lege contrahitur, ut nova uxor, novique liberi dignitatis et bonorum patris consortes non sint.

Ut viduus habeat suae incontinentiae remedium et ut secundum matrimonium praeiudicium non afferat liberis primi matrimonii, vel iis non extantibus, aliis agnatis, qui ad successionem vocantur, ne familiae nobiles a proprio splendore decendant.

De Sponsalibus.

A *spondendo* sibi uxores futuras dicta sunt.

Pactum, sive promissio mutua inter sponsum et sponsam inita de futuro inter se matrimonio contrahendo.

Debet esse mutuus, sive talis, ut importet ex una parte promissionem et ex alia repromissionem.

Debet esse verus, ut voluntatis assensum importet.

Debet esse expressus, verbis aut signis externis, cum secus dari nequeat promissionis et repromissionis intelligentia.

Debet esse determinatus ad unam certam personam; nam sicut Matrimonium, sic sponsalia consistere non possunt, nisi inter duos.

Iusta causa ob quam matrimonium conscientiae publicari potest.

Matrimonium morganaticum in Germania usu receptum

Ratio matrimonii morganatici est

Sponsalia

Sponsalia definiuntur possunt

Consensus ad sponsalia

Consensus ad sponsalia

Consensus ad sponsalia.

Consensus ad sponsalia

Capacitas omnibus est contrahendi sponsalia

Naturale ius sponsalia prohibet

Iure positivo vel ex iure ecclesiastico prohibita sunt absolute sponsalia

Ex iure civili sponsalia contrahere nequeunt

Si sponsalia contrahuntur pure.

Si sponsalia contrahuntur sub conditione

Sponsalia inter praesentes

Sponsalia inter absentes

In constituto procuratore ad sponsalia, aut Matrimonium inueundum hae conditiones requiruntur;

In sponsalibus poena contra promissionis violatorem stipulari nequit

Sponsalium contractus legitime initus

Sponsalium contractus in foro externo suum effectum habet

Sponsalium contractus effectus sunt:

Modo a iure non prohibeantur; alii a iure naturae, alii a iure positive prohibentur.

Amentibus, furiosis, infantibus et iis omnibus qui nequeunt in Matrimonium consensum praebere.

Inter quos aliquod extat perpetuum Matrimonii impedimentum, nam prohibito fine, omnia censentur prohibita per quae pervenitur ad illum.

Filii familias absque parentum consensu, et pupilli minores absque consensu familiae consilii.

Statim oritur obligatio.

Expectandus est conditionis eventus.

Verbis vel signis contrahuntur.

Per epistolam, aut per procuratorem contrahuntur, et illo momento contrahi censentur, quo absentis et praesentis consensus iunguntur.

Debet habere speciale mandatum ad certam personam; nequit alium in sui locum delegare; debet mandantis consensus perseverare; nam procurator perperam sponsalia contrahit post mandati revocationem, etiamsi hoc factum ignoret.

Quia nemo invitus poenarum metu ad Matrimonium contrahendum adigendus est.

In foro conscientiae, interno et coram Deo validus est, licet nequeat probari.

Ubi per partium confessionem, aut per testes, aut alio modo probetur, etiamsi nulla externa solemnitas fuerit adhibita.

Desponsati in conscientia obligantur ad Matrimonium contrahendum; etiam in foro externo ad matrimonium contrahendum obligantur; nova sponsalia cum altera persona contrahentes perperam faciunt, quia haec secunda sponsalia sunt ipso iure nulla et irrita, licet iureiurando confirmata sint; contrahunt publicae honestatis impedimentum, ob quod nequeunt cum alia

persona ipsis consanguinitate coniuncta Matrimonium inire.

Per mutuum sponsorum consensum; per ingressum in approbatam Religionem unius sponsi; per impedimentum dirimens sponsalibus superveniens; per absentiam et nimiam dilationem; per gravem mutationem animi, corporis, fortunarum in uno ex sponsis post sponsalia contingentem, vel antea existentem et non cognitam; per fornicationem post sponsalia perpetrata cum alia persona, etiamsi sponsalia essent iurata, quia « *Si in legem coniungii non peccaveris* » haec conditio semper intelligitur.

Quia crimina suos tantum tenent auctores, et mutatus non mutato nihil potest obicere.

Si sponsalia publica et absque scandalo resolvi nequeunt, si est causa dubia in iure aut facto, necessaria est iudicis auctoritas, cum nemo est iudex in propria causa.

Si causa est talis, quae certo et absque scandalo dissolutionem afferat, quia res per se in pristinum revertitur statum.

Nam si dissensus iniustus declaratur per iudicem sponsalibus et Matrimonio non obesse, iustus vero dissensus, instantibus parentibus; possunt per iudicem ecclesiasticum dissolvi sponsalia, licet iureiurando confirmata.

De Matrimonii Impedimentis.

Quidquid Matrimonio obstat, ne licite aut valide contrahatur.

Quae obstant ne Matrimonium licite contrahatur, sed contractum non possunt irritare.

Quae nedum obstant ne licite contrahatur, sed contractum nullum et irritum reddunt.

Legitime contracta sponsalia pluribus modis dissolvuntur.

Ius solvendi sponsalia ob culpam alterutrius ex sponsis datur solum in favorem innocentis.

Ad dissolvenda sponsalia opus est iudicis auctoritate,

Ad dissolvenda sponsalia non est opus iudicis auctoritate,

Ad officium iudicis maxime recurrendum est si parentes a filiorum sponsalibus dissentiant.

Impedimentum dicitur

Impedimenta impediencia sunt

Impedimenta dirimentia sunt